

Andrzej Jankowski (1938-1975)

Andrzej Jankowski urodził się 20 kwietnia 1938 roku w Toruniu. Ojciec Andrzeja, pan Edward Jankowski aresztowany przez gestapo w Warszawie w 1942r., stracony został w Sachsnhausen-Oranienburgu na początku 1945r. Po wojnie pani Jankowska przeniosła się z synem do Gdańska. W roku 1955 Andrzej ukończył w Gdańsku Technikum Przemysłu Okrętowego i rozpoczął studia matematyczne na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dyplom magistra otrzymał w czerwcu 1960 roku i w tym samym roku rozpoczął pracę jako asystent w Seminarium Matematycznym w UMK. Na studiach interesował się początkowo podstawami geometrii. Z okresu studiów

pochodzi pierwsza jego praca na ten temat.

Przełom lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych był przede wszystkim okresem wielkich sukcesów topologii algebraicznej i różniczkowej. Znalaziono odpowiedź na wiele klasycznych problemów. W pracach J. Milnora, S. Smale'a, J. F. Adamsa topologia algebraiczna dowodziła siły i skuteczności swych metod.

W tym też kierunku, jeszcze podczas studiów, ewoluowały zainteresowania Andrzeja. Nie było to łatwe. Tradycji topologii algebraicznej i różniczkowej w Polsce właściwie nie było. Początkowo Andrzej bierze udział w seminarium z topologii i algebry homologicznej prowadzonym na UMK przez A. Granasa. W tym okresie powstaje wspólna z A. Granasem i K. Gębą praca z topologii nieskończonej wymiarowej.

1 października 1962 roku Andrzej przenosi się na Uniwersytet Warszawski, gdzie rozpoczyna pracę jako starszy asystent. Doktorat, który przygotowuje, dotyczy już topologii algebraicznej. W czerwcu 1966 roku broni pracy doktorskiej z teorii homotopii *O homotopijnej klasyfikacji odwzorowań*. Tematem jej jest konstrukcja teorii przeszkód do rozszerzania odwzorowań, dualnej do standardowej teorii przeszkód opartej na rozkładzie Moore'a-Postnikowa odwzorowania. Teoria Jankowskiego oparta jest na rozkładzie homologicznym odwzorowania (wg Eckmanna-Hiltona). Streszczenie tej pracy zostanie później opublikowane w [3].

W październiku 1966 roku otrzymuje nominację na adiunkta Katedry Topologii UW. W roku akademickim 1966/67 obok innych zajęć prowadzi seminarium z podstaw topologii algebraicznej dla studentów oraz wykład monograficzny z algebry homologicznej w ramach Międzyuczelnianej Rady Matematycznej. W ten sposób rozpoczyna pracę mającą na celu przyciągnięcie studentów do topologii algebraicznej i stworzenie grupy aktywnie się nią zajmującej. Seminarium to będzie kontynuowane w następnych latach, podobnie jak wykłady monograficzne w ramach Rady.

W pracy tej towarzyszą mu wysiłki innych. W 1967 roku rozpoczyna działalność ogólnopolskie seminarium z topologii algebraicznej, prowadzone przez A. Granasa. W tymże 1967 roku odbywa się w Sopocie I Letnia Szkoła Topologii Algebraicznej, zorganizowana przez A. Granasa i K. Gębę.

W latach następnych organizowane będą dalsze szkoły tego rodzaju przy powiększającym się gronie

słuchaczy i z udziałem matematyków zagranicznych. Andrzej Jankowski w tym czasie pracuje już w oddziale IM PAN w Sopocie uczestniczy w pracach seminarium ogólnopolskiego i jest jednym z wykładowców na I Szkole. Odtąd będzie wykładał na wszystkich kolejnych, a z czasem przejmie ich organizację i kierownictwo.

Dziedziną badań naukowych Andrzeja w latach 1966-1970 pozostaje nadal teoria homotopii, ale do tego dołączają się badania w dziedzinie topologii różniczkowej, a szczególnie teorii bordyzmów.

W lutym 1969 roku Andrzej przeniósł się z Uniwersytetu Warszawskiego do Instytutu Matematycznego Polskiej Akademii Nauk, gdzie objął stanowisko adiunkta. Od jesieni 1969 rozpoczął prowadzenie seminarium z topologii różniczkowej dla pracowników Instytutu, Uniwersytetu i dla doktorantów. Za przedmiot wiodący seminarium wybrał działania zwartych grup Liego na rozmaitościach. Ten temat będzie przez następne lata dominował w pracach skupiającej się wokół niego grupy studentów, asystentów i doktorantów.

W latach 1970-1971 powstaje praca *Algebras of the cohomology operations in some cohomology theories*. Powielona w sierpniu 1971 jako Preprint no 19 Instytutu Matematycznego PAN, praca ta stała się jego rozprawą habilitacyjną; habilitował się na jej podstawie w czerwcu 1972 roku.

W grudniu 1970 roku Andrzej wyjeżdża na roczny staż naukowy do Moskwy. Współpracuje tam z S.P. Nowikowem, A.S. Miszczenka, W.M. Buchsztaberem i innymi.

Po powrocie do Polski przenosi się do Gdańska. Pracuje w Oddziale Gdańskim IM PAN. Prowadzi seminarium i wykład z topologii algebraicznej przeznaczone dla doktorantów i młodej kadry. Jednocześnie prowadzi wykłady z topologii i geometrii różniczkowej na nowo powstałym Uniwersytecie Gdańskim.

Prace Andrzeja powstałe w latach 1971-1973 zostały nagrodzone przez Polskie Towarzystwo Matematyczne nagrodą im. S. Zaremby, przyznaną mu w 1974 roku.

W lutym 1975 przebywa przez miesiąc na Uniwersytecie w Oxfordzie na stypendium Międzynarodowej Unii Matematycznej, wygłaszając referaty zarówno w Oxfordzie, jak i w Cambridge, Londynie, Warwick i Manchester.

W sierpniu 1975 roku Andrzej Jankowski pojechał na wyprawę wysokogórską w Hindukusz z której już nie powrócił. Został pochowany na plato na wysokości 7000 m. w masywie Tirich Mir.

Od roku 1999 Instytut Matematyki Uniwersytetu Gdańskiego wspólnie z Oddziałem Instytutu Matematycznego PAN w Sopocie organizuje coroczne wykłady im. Andrzeja Jankowskiego. Wykładowcami są wybitni matematycy z całego świata, w tym medaliści Fieldsa. Cała lista wykładowców jest dostępna na stronie [www http://mat.ug.edu.pl/ajml](http://mat.ug.edu.pl/ajml).